

DESI HIRLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

D. E. S., Apaffy-utca (Voith-palota)

Telefon-szám: 12

Megjelenik minden kedden.

Főszerkesztő: RÓNAI AROSS LAJOS.

Szerkesztő: KÁLLAY ISTVÁN

Felolós szerkesztő és kiadó:

GOLDSTEIN JAKAB

Hirdetmények: 1 em szerint számítatnak

Előfizetési ár: egész évre 10 K.

Egyes szám ára 20 fillér.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Vidéki színészet.

Néhány fényesen jövedelmező fővárosi színházi vállalkozással kapcsolatban pár év előtt kelt számyra a veszedelmes ige: a színház üzlet! Veszedelmes, mondjuk, mert ha az említett fővárosi színházakkal szemben volt is némi alapja a megállapításnak, legjobban azok kaptak rajta, a kikhez ennek a hitnek soha eljutni nem lett volna szabad: a vidéki magyar városok.

Azoknak a vidéki városoknak a vezetői és irányítói helyezkedtek leg hamarabb a színházakkal szemben ridég üzleti alapra, a mely a városokban lakó magyarságnak városi színháza, majdnem az egyetlen számbavehető temploma a kulturának, leghatásosabb közvetítője a magyar irodalomnak, zenének és hirdetője a világot és így édes hazánkat is új, szebb életre átalakító modern, haladó eszméknek. Ezekből korbáccsal kellene kiverni és nem rákényszeríteni a minden szépet, nemeset igazat megőző üzleti szellemet.

Fájdalom, nem így van! Legridegbben a magyar vidéki városokban hallatszik egyre hangosabban: a színház nem kulturintézmény, a színház üzlet! Elfelejtük, hogy a fővárosban állami pénzen fenntartott nagy hozzájárulással segített színháza van úgy a komoly zenének, mint a drámának. Ott lehetnek egyes könnyebb műfajoknak üzleti számításra alapított színházai, de a vidéki városok színházait rákényszeríteni az egyedül üdvözítő üzleti tekintetekre bűn, könnyelműség s a vidéki színházakat megfosztani közművelődési jellegüktől egyértelmű az egész vidéki magyarság szellemi fejlődésének megbénításával, tönkretételével.

A vidéki színház operát, drámát, tragédiát, színművet, operettet, népszínművet, vigjátékot, bohózatot egyformán kénytelen előadni s ép emiatt sokkal nagyobb személyzetet kell tartania, mint a fővárosi magánvállalkozásoknak, melyek közül nem egyben minden színészt naponta foglalkoztatnak és így gazdasági szempontból a vállalat részéről teljesen kihasználnak. Ezzel szemben a változó műsoru vidéki szín-

házat arra kényszeríteni, hogy könnyebben betanulható, többet jövedelmező könnyű műfajra alapítsa megélhetését: ez vétek a jelennel és jövővel szemben, megrontása a vidéki közönség ízlésének, mert annak csak egy színháza lévén, nem válogathat színházi igényeinek kielégítésénél, mint a fővárosi ember, kinek minden műfajú színháza, filharmonia, hangverseny stb. dúd választékban áll rendelkezésre.

Ezzel szemben mi történik? A vidéki városokban a „színház: üzlet“ megállapításból levonják félig a következményeket, eddigelé nem ismert terheket rónak a színházakra. Eivonják az eddig évezett támogatásukat, u. m. pénzbeli segítséget, felújítást, világítást stb. a színházakért bért követelnek, úgy hogy az igazgatói pályázatokon nem az arravalóság, hanem ki ad többet érte? kezd döntő szempont lenni és hogy ez hamarosan a színházak művészi zülléséhez vezet, az bizonyos. Mert ha még az anyagi boldoguláshoz szabad kezdet adnának! De erről szó sincs! Követelnek teljes opera személyzetet, a magas drámára alkalmas társulatot, sok jó operett és drámai primadonnát, fővárosi kiállítást és minden jót, amit csak a színháztól kívánni lehet, ezzel szemben megállapítják a helyárakat kétségtelenül olacsonyan, 30—40%-os helyáremelési kérések körül egész viharok kerekednek.

Az állami színházak is sorra emelték áraikat, az élet átlagban 3—400 százalékkal vagy jóval többel drágább lett az egész vonalon. Egész családok elsőrendű vidéki színházakban egy páhojyt foglalnak el annyiért, amennyit a fővárosban a jobb fajta ülőjegyért kell fizetni. Pedig a vidéki színészet terheit nemcsak a megélhetés, anyagbeszerzés egyre fokozódó drágulása növelik, hanem az egyenlőtlen verseny is, mely a főváros színészfogyasztó intézményei és a vidéki színházak közt egyre jobban érezteti hatását a vidék terhére.

A magyar színészet java erőt a fővárosban lassankint felszívják nemcsak a színházak, ami természetes, de a gombamódra szaporodó kabarék, mulatók és most újlag a film-vállalatok;

melyek a vidéki színészkedésnél sokkal könnyebb és kényelmesebb munkáért sokkal jobb javadalmazást bírnak adni. S ez természetes is. Mert míg ezeknek a vállalatoknak a szabad verseny mellett is módjuk van terheiket minden külső korlátozás nélkül fogyasztó közönségükre átharítani, addig a vidéki színházaknak szigorú bizottságok, tanács stb. megállapítják a kor igényeinek és drágaságnak egyáltalában meg nem felelő helyárait.

Ők maguk több követelésükkel és igényeik emelésével korlátlanul növelik a színház terheit, azonban bevételeit arányosan szaporítani vagy erre a lehetőséget megadni egyáltalában nem hajlandók. Így a vidéki színészet az ujdonságok válogatás nélküli való forszírozásával, hirtelen összeütött előadásokkal, minél olcsóbb kiállításokkal, könnyebb fajsúlyu s így nagyobb tömeget inkább vonzó darabok erőltetésével és minél olcsóbb művészi személyzettel kénytelen úgy, ahogy, segíteni magán. Látjuk és belátjuk a veszélyeket, a szomorú következményt, ahová ez a rendszer vezet, látjuk, hogy a vidéki színészet színvonala ez uton feltartóztathatlanul sülyed, nemsokára elveszti a lába alól egészen a talajt s nemzeti hivatásának, közművelődési kötelességeinek legkisebb mérvben sem bír majd megfelelni. De nemesak a vidéki színészetre keserves ez a sors. Aggódo szemünkkel látjuk, hogy sokkal nagyobb, az egész nemzetet súlyosan érintő és tenyegető bajt is okoz ez az állapot.

Halljuk, olvassuk és látjuk is, hogy a színházaknak egész új közönségük van és fővárosban úgy, mint vidéken, erről az új közönségről divat lett valami lekicsinylő, lenéző hangon inni és beszélni. Ez nagy hiba. Mert ez a háboru által felszínre hozott új közönség, akármi a véleményünk róla, a régi mellett ez az új színházi közönség lesz hivatva arra, hogy az új magyarországi kulturájának megbecsülését és fejlesztését a leghathatosabban támogassa.

Aki látó szemmel kutatja a jövő lehetőségeit, annak számolnia kell ezzel

az új közönséggel s aki akarja, hogy a vérzivatar elülte után itt jobb, a jóra hajlandóbb, műveltebb és így boldogabb, szebb Magyarország legyen, s aki nem üres álmodozó, de ki ezért a jövőjért tenni, küzdeni is akar, annak be kell látnia, hogy sorsdöntő az ország jövőjére, hogy ezt a fölülkerekedett új réteget, ezt az új közönséget hogyan neveljük, oktadjuk, készíjük elő arra a hivatásra, hogy a szebb jövőnek nemcsak boldog részese, de komoly munkása is legyen.

Ha az ország sorsának, közszellemének irányítói: kormány, sajtó, írók, művészek, publicisták, irodalmi és szépművészeti egyesületek, színházak elmulasztják ez új közönséggel szemben kötelességüket, irányító, nevelő feladatukat, akkor a szebb jövő jogos reményeinek már alapjukban megintognak, sőt örökre összeomlanak. Történelmi termő föld ez új közönség lelke, alkalmas arra, hogy bármi lehessen belőle. Jó és rossz egyaránt. Attól függ, hogy a jövő, a kultúra munkásai hogy munkásai hogy munkálják meg ezt a szűz talajt, és mit vetnek belé.

Ettől a munkától függ Magyarország jövője s ebben a munkában nagy nemzetmentő, nemzetfentartó hivatás vár a vidéki színészetre.

Az ipari szervezkedés.

A világháboru a legnagyobb-forradalmár. Társadalmi osztályokat bont széjjel. Megváltoztatja az uralkodó és elnyomott osztályok gazdasági politikai elveit. Erjedésben van minden. Minden osztály készülődik a világháboru befejezése után történendő nagy változásokra. Éberem mint a hiúz, tele támadó erővel összefog érdekei védelmére — a nagybirtokosság. megtámadtatva szövetségekben tömörül a kereskedelem és magasabb bérekért csatasorban áll a szervezett munkásság.

Ha végigtekintünk az osztályokon, önkénytelenül szembeötlik, hogy a szervezet felvonulásból a kis és középipar nagy tömege — hiányzik.

Fájdalommal kell leszögeznünk a szomorú tényre, hogy a magyar ipari termelés 80 százalékát kitevő kis- és közép iparosság öntudatosan szervezve nincsen.

A magyar városi élet elmaradottsága egyfelől, az agrár uralom másfelől megakadályozta, hogy kifejlődjön az idők folyamán öntudatos polgárság.

Nyugat Európában a polgárság gerincét: a kis- és közép iparosság képezi. A lőkés termelő mód a fejlődés törvénye szerint Magyarországon is urrá lett. Ennek következménye, hogy nálunk is kialakulóban van a polgári öntudat.

Az oktatás, a nevelés reflektorával bele kell világítanunk a legutolsó pinceműhelybe, a szervezethez hatalmas erejével be kell hatolnunk az otthon dolgozó mester padlások lakásába.

Meg kell értenünk az iparossággal, hogy csak úgy szerezhethet hatalmat és befolyást az

államban, csak úgy érvényesíthetni gazdasági követeléseit, ha szervezkedik és érdekeinek védelmére sorakozik.

Nem szabad szervezetlenül maradni egy magyar kis és középiparosnak sem. Kényszerítő, természetesen, erkölcsi kényszerítő eszközöket kell alkalmazni minden oly iparos ellen, aki vonakodik a saját érdekében folytatott küzdelemben résztvenni.

E cél szolgálatában kell állani úgy a szó, mint az írás hatalmas fegyverének.

A felvilágosító iratok százezreit kell széjjelreptenünk ország-szerte. Ez iratoknak tartalmazniok kell a magyar iparosság szellemi fegyvertárát. A füzetek mindegyikének magába kell foglalnia kis- és középiparosság egy-egy politikai, gazdasági és társadalmi követelését.

Buzdítani kell az iparos társadalmat ragyogó történelmi példák ismertetésével. Még kell kedveltetni minden egyes ipari szakmát, büszkévé tenni az iparost, hogy a szakma művelője lehet. A szervezkedésnek ez az egyik része. A másik, a még súlyosabb: a házi és szakmánkénti agitáció.

Nevelnünk kell oly képzett iparosokat — itt különösen a munkás szakszervezetekből kikérültekre gondolok — akik megtudják győzni iparos társaikat a szervezkedést minlenyűgöző erejéről.

Meg fogjuk győzni a kételkedőket, a csüggedőket, hogy a szervezkedés több jogot, több kenyeret és magát a megélhetést jelenti.

A jövő küzdelemben azt az osztályt fogja megiljenni a győzelmi palma, amely teljes fegyverzettel felvérteztem indul a harcba.

Hadmentes 23 éves izr. válásu vagok. 6 hónapig voltam gazdálkodásba. Kersek egy oly helyet ahol a szombat és ünnepeket megtarthatom. Fizetési igényeim: megegyezés szerint. Leveleket „Gazdatiszt“ jelige alatt kérek a kiadóba.

HIREK.

A királyi ház öröme. Öfödsége Zita császárnő és királynő március 10.-én délelőtt 10 óra 40 perckor Badenben egészséges, erős fiu gyermeket szült. — A felséges asszony és az ujszülött főherceg jól érzik magukat.

Uj cégvezető. Plancsintás Samil a Dési Hitelbank főtisztviselőjét az intézet igazgatója cég vezetővé nevezte ki. Ezen alkalomból az új cégvezetőt barátai, tisztviselőtársai meleg ünneplésben részesítették.

A márciusi 15-iki ünnepély. Az idén a rendező-bizottság a főgimnáziumi ifjuság ünnepélye keretében a vármegyei ház nagytermében tartja meg március hó 15-én délután 3 órakor, tetszésszerinti belépődij mellett, a főgimnázium eleseit hőseinek emléket megörökítő alap javára. A bizottság tisztelettel kéri a hazafias közönséget, hogy a magasztos cél érdekében minél nagyobb számban sziveskedjék résztvenni. Az ünnepély műsora a következő: 1. Hymnus, Főgimnáziumi vegyeskar. 2. Megnyitó, Rácz Viktor főgimnáziumi igazgató. 3. a Révffy, Szól a

trombita: Főgimnázium vegyeskara. b) Ifj. Buchner: Kárpáti őrszem. Főgimnázium vegyeskara. 4. Harsányi: „Petőfi szelleméhez.“ Szavalja Kántor A. VII. o. t. 5. Juhász Károly: „Hazafias dalok“: Főgimnázium zenekara 6. Ünnepi beszéd: Bagossy Károly, főgimnáziumi tanár. 7. Bihari: „Bercsényi nótája“: Weisz I. VIII. (I. heg.), Weisz M. VI. o. t. (II. heg.), Juhász K. főgimn. tanár. (Viola), Gogomán F. VI. o. t. (Cello). 8. Gyökössi: „Magyar asszony“: szavalja: Weisz I. VIII. o. t. 9. Szózat: Főgimnázium vegyeskara. 10. Rákóczi induló: Főgimn. zenekar. A műsor végeztével felvonulás a Honvéd Emlékhez. Műsor a „Honvéd Emlék“-nél: 1. Zene. Előadja a Sz. v. vasúti Műhelymunkások zenekara. 2. Beszéd: tartja Szóts Mihály főgimn. tanár. 3. A „Honvéd Emlék“-rn koszorut tesz Kádár József, a vármegyei Honvéd-Egylet jegyzője. 4. Szózat: Főgimnáziumi vegyeskar. Este 7 órakor a Nemzeti színházban jótékonycálu ünnepi diszeloadás!

Árvizsgáló bizottság. A Szolnok-Doboka vármegye területén letesítendő árvizsgáló bizottság elnöke a miniszter által Sterba Dezső, helyettes elnökeül Dr. Gajzógó Ernő főszolgabíró nevezettek ki. A bizottság tagjait a főszolgabíró választotta meg.

Halálozás. Özv. borzovori Göncy Mihályné, kiben Veres Jenő városi tanácsos nagvanyját gyászolja, e hó 5-én meghalt.

Hangverseny. Kápolnok monostoron. Pényesen sikerült műsoros tömbola estelyt rendezett f. hó 10-én kápolnokmonostori járás hölgközönsége a Désen letesítendő „Tanítói internátus“ javára élőkön szentpétery Lajosné kápolnokmonostori főszolgabíró neje és Dr. Anka Gyuláné kápolnokmonostori járási orvos neje urnókkal kik. faradhatatlanul munkálkodtak az estély sikere érdekében. Hogy mily eredményel, legjobban bizonyítja a cirka 700 — Hétezer korona bevétele. Elközelítő műveleténél kellett kifejtetnie a rendezőségnek, hogy Kápolnokmonostori hangversenyből lív órási összeget produkhatott. Igaz, megkönnyítette munkájukat a Szentpétery Lajos főszolgabíró személye iránti általános tisztelet, melynek megnyilvánulására mindeoki sietett a sikert előmozdítani. Különös elismerés illeti a szereplőket: kitűnően adták elő a nőpárok Ávrám Leontina és Bobb Hangea Victoria urhölgyek hegedűn kísérve Dr. Petrován Kelemen ur által; kedvesdn. monológizált Dávidóvits Illus s hatásosan szavalt Fokke Gizella udéany. Meg kell emlékeznem Petrován György kápolnokmonostori költőgy. utal ki mint pénztárnok mutatott meg, miként fell egy jótékonycálu érdekében a bevételek szaporításán.

Frontszolgálatos iparosokhoz olasz hadifogoly szakmunkások kivételése. A közönségi kereskedelmi és iparügyi miniszter érdekeltek tudomása a hozza, hogy a Főgimnáziumi rendező bizottság elnökében az országban szolgálatra alkalmas iparosok műhelyeinek segítségével szerveztes olasz hadifogoly munkásokát hadifogolykirendelési. Az ide vonatkozó kérvények a vármegyei önkormányzat Vármegyei Gazdasági Munkabizottságokhoz (Aldapáni hivatal) nyújtandó be és a kereskedelmi miniszternek a hadifogolyként óvadék címen a Főad. hivatalhoz letendő 30 — 30 korona összegűl szóló nyugta is.

Tisztviselők bevezetési csoportja. A dési összes állami, vármegyei és városi tisztviselőket, valamint mindazon állami és felekezeti tanítók is akik ugynevezett háborus pótlékot élveznek, a kormány óhajához képest egy beszerzési csoportta tömörültek

amely tömörülésnek célja lesz az összes közszükségleti cikkeknek és ezek között különösen a főszükségleti cikkeknek, a lisztnek, ruházatnak, zsirnak közvetlen és előnyös módon való olyan beszerzése, amely az általánosan sulyossá vált drágaságot e társadalmi osztály részére is elviselhetővé tegye. Az egyes hivatali főnökök által megtartott előzetes értekezlet alapján a dési tisztviselők rendkívül nagy számban gyűltek össze a vár megyeház nagytermébe, amelyet jóformán meg is töltöttek. Az alakulást dr. Gajzágó Ernő a vármegye közlélmzési előadója nyitotta meg és vezette és ennek keretében az összesített csoport kimondotta a megalakulást, ügyeinek vezetésére egy 21 tagú ellenőrző bizottságot, valamint egy 3 tagból álló vagyongazdálkodó bizottságot választott meg s a részletes kivitel az ellenőrző bizottságra bízta, Minthogy a csoport anyagkezelésére vonatkozó állásfoglalás tekintetében, különösen a helyi concurentia által nem jó szemmel nézett Tisztviselői Fogyasztási Szövetkezet igénybevétele ellen néhány tisztviselő részéről, különösen nem szövetkezeti tag részéről is tettek ellenvetések, a csoport ügymenetének megvilágításával részletes előadást tartott dr. Bene Ferenc városi főügyész, mely előadás a tisztviselők minden érdekét szem előtt tartó, többség előtt teljes kelyeslésre és elfogadásra talált. A megalakulás jóváhagyásra a miniszterhez fölterjesztett.

A Pro Transilvania, mely az oláh betöréskor alakult a királyné védnöksége alatt, aki a koronázási nemzetajándékot 50 ezer darab aranyat a Pro Transilvania céljaira adományozta, ma gyermekvédő egyesületté alakult át. Az alakuló gyűlés e hó 2-án délelőtt folyt le a kolozsvári vármegyházán gróf Bethlen István elnöke alatt. A gyűlésen az alakulás mellett csak Bermády György volt főispán szólalt fel, míg a többi felszólaló mind ellene beszélt. Hanem azért az egyetelt mégis megalakították. Diszelnököknek megválasztották báró Jósika Samut és Ugron Gábort. Elnöknek gróf Bethlen István. Alelnököknek: Hohenlohe Egon heceget, dr. Boér Eleket, gróf Mikes Árminnét, gróf Bethlen Istvánnét, Nagy Károlynét, báró Wesselényi Miklósnét. Ezután a különböző szakosztályok és a választmány tagjait választották meg.

Számozott helyek a vonaton. A Máv. igazgatósága és a kereskedelmi miniszterium a vonatok tulsufoltságát megszüntetni óhajtja. Hir szerint még e hónapban kísérletet tesznek azzal, hogy megszámozzák a helyeket az összes kocsiosztályokon s az utazóközönségnek csak meghatározott számú jegyek adnak ki. Egyenlőre 2—3 vonalon tesznek próbát s ha beválik, általánosítani fogják.

Az új nyári időszámítás. A hivatalos lap közli, hogy a kormány rendelkezése szerint az idei óraelőretolás április 1-én hajnali 2 órakor történik meg, még pedig úgy, hogy e pillanatban hivatalosan már 3 óra lesz. Ez az időszámítás 1918 szeptember 29-én hajnali 3 órakor ér véget, Ekkor a hivatalos óramutatókat a 3-asról a 2-esre tolják vissza.

Árdrágító. Jéger Jakab dési lakóst almadrágításért Nagy István rendőri büntető bírő 5 napi 100 K. pénzbüntetésre átváltoztatható elzárásra ítélte.

Köszönet. Ilosvay Jenő kir. tan. dalgármester ur megkeresésére a Vakoket Gyámolító Országos Egylet javára városunkban gyűjtést indítottam, nevezett célra befolyt 428 K, mely összeget mai napon Ilosvay Jenő polgármester ur kezeihez eljuttattam. Fogadják városunk nemesszivü adakozói hálas köszönetemet mindég megnyilvánuló áldozatkésztségükért, fogadják köszönetemet Gajzágó Alice, Taufer Margit, Gajzágó Anna Boros Livia, Benedek Elma, Boros Váli és Gajzágó Malanie úrlányok, kik szívesen voltak a gyűjtést elvállalni. Sterba Dezsóné s. k., nőegyleti elnök.

Zichy János állásfoglalása. Zichy János gróf nyílt levele, mellyel beszámol választóinak a 48-as alkotmánypártba lépéséről, komoly intelem a nemzet számára, hogy eszméljen fel pártos széttagoltságából, ismerje meg a háborus viszonyok és az újkor áramlatai által teremtett helyzetünk változásos voltát és erőinek egyesítésével igyekezzék leküzdeni azokat az elénk tornyosuló nehézségeket, melyeket az egész világ vajudása ránk is felidézett. Amint ennek kérése lehetetlen szükségességét és ebből a szempontból kiindult elhatározását megindokolja, hazafias lelkének ebben az aggodó megnyilvánulásban annyi a megkapó közvetlenség és a meggyőző erő, hogy föllépésének közéleti kihatásához joggal fűzhetünk igen messzenő várakozásokat. Egyébként is, de különöse ebből a szempontból Zichy csatlakozása az új alakulásra nagy nyereséget jelent. Tisztán egyéni sulya emelte a magyar közélet vezéralakjai közé s hogy negyedszázados politikai szereplésének minden változatában szinte eszményi puhitással teljesítette kötelességeit és szolgálta hazája érdekeit, azt a megkülönböztetést biztosította számára, hogy véleményét bármely közéleti képében kivételes nyomatékkal vehette latba. Az ő szószólása éppen a kialakulás stádiumában a nemzet legszelesebb rétegeinél a legjobb ajánlólevél. Azon kevesek közé tartozik, akikről tudják, hogy nem hazá beszél s ezért elhiszik neki, hogy Wekerle utmutatásának követése ma léteerdeke az országnak, hogy a mostani forgatagban ami az új alakulás helyébe jöhet még, az csak a történelmi hagyományokkal szakító szélsőség lehetne s általa a nemzeti eszme fölött diadalmaskodó nemzetközi jelszavak uralma és hogy éppen e fenyegető veszedelem elhárítása okából ma minnyájunknak össze kell fognunk. Hogy ellenzéki politikusaink közül Zichyt hányan követték Wekerle zászlaja alá ez igazán másodrendű dolog. Akik ezt a zászlót diadalra fogják vinni s ezzel a nemzeti siker jelvényévé avatják, azok a nemi milliói, melyek lelkületének érzékenységét a haza valódi érdekei iránt semmi mesterkedéssel eltompítani nem lehet és amelyek éppen ezért még mindig sorompóba álltak, akárhányszor a Zichy Jánoséval azonos hazafiai önzetlenségre kellett visszhangot adni.

Egy fűszer üzlet berendezés megvétele kerestetik ajánlatok ár megjelölésével Fügedy Károly magyarláposra küldendő.

Közlélmzési hírek. A vármegye és a két város közfogyasztási cikkei közül régóta hiányzik a vaj, a sajt és az aszalványok. A Budapestre induló bizottság e cikkeknek kieszközlése körül is el fog járni s remélhetőleg rövid időn belül a közönség nem fogja nélkülözni ezeket a fontos közszükségleti cikkeket sem.

A sertéstartó gazdak figyelmébe!

Az Országos Közlélmzési Hivatalt vezető m. kir. minister ur 26974/1918. VI. számú rendeletével az Országos Sertésforgalmi irodát bizta meg a hadsereg és az ország zsir-ellátásának biztosítása végett szükséges ipari hizlalási akció megszervezésével és lebonyolításával, felhatalmazva az irodát, hogy a hizlaláshoz kellő soványsertés anyagot szükség esetén rekvirálás útján szerezze meg. Az Országos Sertésforgalmi Iroda felhatalmazást nyerte arra is hogy mindazon állattartókeak (tenyésztőknek), kik soványsertéseiket a rekvirálás elkerülése végett az alább kitűzött határideig önként felajánlják, amennyiben azok az iroda által alkalmasoknak találnak és tényleg átvételnek, saját hizlalásuk elmaradása folytán elvesztett hasznuk kárpótlásául a maximális áron felül élősuly kilogrammonként 1 korona pramiátot fezesen. Felhívjuk ennél fogva mindazon állattartókat (tenyésztőket), akik páronként legalább 100 kg. sulyu soványsertésekkel rendelkeznek, hogy soványsertés-állományukat legkésőbb folyó évi március 10-ig az Országos Sertésforgalmi Iroda II. főosztályának (Budapest, V. Sas-utca 27. szám) saját érdekükben önként ajánlják fel, mert a felajánlás elmulasztása esetén soványsertés állományuk a legszigorubb rekvirálás keresztül vitelével fog megszereztetni s elesnek a fenti, anyagi előnyt nyújtó pramiától.

Uj Erdély, Erdély egyetlen, minden kultúrigényt kielégíteni törekvő hetiszemléje: az Uj Erdély legújabb száma ismét gazdag és változatos tartalommal lép az olvasó elé. Erdély kulturájáról indított vita során Bodor Aladár válaszol Szabó Ervinnek ugyancsak e lap hasábjain megjelent levelére. Nemény Vilmos a legkezelebb erdélyi gazdasági kérdéseket tárgyalja széles tárgyismereittel. Feminista rovatában a n. felszabaduló töreléseinek okát igyekszik K. V. dr. Frappans cikke megtalálni. Dr. Turnowsky Sándor a „Modern álomfejtés“-ről tárgyal nagy érdeklődésre igényt tartó formában. Novellát Mariancsics Imrétől, verseket Remenyik Sándor és Nil tollából hoz a lap. Mutatványszámot bárki kérésére küld a kiadóhivatal: Kolozsvár. Mátyás utca 32.

Régi irás, de — aktuális. A Szatmár és Vidéke e lapban olvastuk a következő érdekes sorokat: 1650-ben Nürnbergben február 14-én a következő parancsot hirdették ki: A hosszú háboru alatt (a harminc éves háboruról van szó Szerk.) sok ember halt meg kard, betegség és éhsés következtében, amiáltal a népesség a szent római birodalomban lényegesen megcsappant. Hogy ezt a visszás állapotot megszüntethessük abból a gondosságból, hogy a hadseregnek jövőjét is szem előtt tarthassuk s hogy mindig szembeállthassunk bizonyos számú katonát az ellenséggel, azt találtuk, hogy az alábbi rendszabályokat, parancsokat és rendelkezéseket kell foganatosítani: 1. A legközelebbi tisztesztendő leforgása alatt nincs megengedve, hogy gyermekeket és férfiakat hatvan éven alul a kolostorok magukba fogadjanak. 2. Azok a papok, akik nem tartoznak rendhez, vagy még nincs meg a kononikus tisztük, kötelesek megházasodni. 3. Minden férfunak meg van engedve, hogy két feleséget tartson. 4. A férfiakat figyelmeztetjük, hogy ne csak az legyen a gondjuk, hogy a feleségeiket eltartsák, hanem anyákká is tegyék őket.

Színház.

1918. III. 11.

Hétfőn az „Őszi vihar” ment a publikum változatlan érdeklődése mellett, a bemutatón méltatott görögülékeny jó előadásban. Kedden és szerdán a Cigány szerelem volt műsoron amikor újra gyönyörködhetünk Thurzó Margit elegáns Ilona grófnőjében Szelényi Ilona kedvesen temperamentumos Jolánjában, és Kelen Rózsi vonzó Zsóka-jában Takács mint mindig most is szépen, ezussal énekelte Józsi cigányt. Jonelt Baranyai jászja igen jól, a töle megszokott közvetlenséggel. A kedélyt és a humort Timár, Győri és Szabó kedves igyekezettel képviselték ezen az estén Guthi Sári kicsiny szerepéből jellegzetes és jó paraszti cseléd figurát csinált. Csütörtökön Csokoládé Katona jó előadásban ismétlődött a premier változatlan ensemble-ával. Pénteken a Román vonzott telt házat, míg szombaton Bíró Lajos „Hotel Imperial” című színművét láttuk. Bíró az Imjoxesszionisták a kiváltságosai közül való, akik a megítélást ritkán tévesztik össze a költő művészszerettségével. Állakjai élő és valószínű érzéseit ritkán közvetlenséggel adja a színészek szájára ami a cselekmény és millió érdekességével patosus mozgalmas, sőt izgalom egységé nő.

Élénk színekkel megrajzolt helyzet lép a darab, a háború aktualitására építve, meglatázzik rajta hogy szerzője nem kereste, sőt szándékosan kerüli azt a fogalmat amit a köztudat, maraandó irodalom címen szokott nevezni.

Egészségesen magyar nyelvezte az, a melynek révén szerencsésen éri az irodalmi vívót,

Eogadhatatlanul érdekes cselekvényének meséje egy fogoly magyar tiszt viszontagságait tárja élénk, a realitás éles reflektorával megvilágítva. Az események logikus egymásutánjai mindvégig ébren tartják a néző figyelmét, és Ezek azok a tulajdonságok, a melyek a darab Budapesti sikerét magyarázzák és igazolják.

Neményi mint rendező és azonfelül a darab egyik jelentős szerepene! (Tabakovics) személyesítője igen derekas munkát vállalt és végzetni ügyesen.

Az Imperial hotel hallját tetszetős formában építette meg mint rendező, ugyanígy építette, gondossággal tanulmányozta és jászolta el háládatlan szerepét mint színművész-síval.

Völcsy Rózsi Anna szerepét megértette és rokonszenvesebbé tette mint a milyen. A női lélek, színekben gazdag csillogását nyújtotta, mindvégig megérintő összhangban a szerző intencióival. Egyéni kedvessége amit a saiatjából meghozzá adott biztosította szerepének mindenképpen megérdemelt sikerét.

Váradí Rudolf Almásy szerepében határozott és férfias volt. Igyekezetének és szorgalmának már máskor is tanujelét adta. Azok közül a fiatal színészek közül való ő, akiknek létjogosultságuk és jövőjük van a színeszetenél.

Zinocska szerepében Kelen Rózsi volt kedves, orosz és francia daleit megisméltették.

Szabó a mérges, Timár az intrikus tábornok szerepében volt jó. Szépen beszélt; Sándor Méta, Győri és Baranyai. Sikertült volt Takács vallatási jelenete. Kis szerepekben Guthi Sári és Neményi Ernő jók voltak.

Vasárnap telt házak előtt játsziák délután Padlásszobát este Stambul rozsáját, Hétfőn a Hotel Imperial ment másodsor.

Egy jókarban levő vertheim szekrény megvételre kerestetik. Ajánlatok e lap kiadóhivataláán.

Birkahus fűsölve vagy nyersen, nagyobb mennyiségben átvész Lukács Rezső hentes- és nagykereskedő Budapest, V.I. Barcsay utca 11. Telefon 138-76.

A Dési Kereskedelmi Bank R-T. A legelőnyösebb feltételek mellett ad kölcsönöket bekebelezésre, értékpapírokra és váltóra. Betéteket elfogad könyvecskére és folyó számlákra a legelőnyösebb feltételekkel és azokat rendszerint, amint a közönség a háború alatt is tapasztalhatta, tekintet nélkül a moratoriumra, folyósítja úgy, hogy a betevők pénzüket felett ép úgy rendelkezhetnek, mint a béke idejében.

Takarékbetéteket a dési Hitelbank legelőnyösebb feltételek mellett fogad el. Visszalátéseket rendszerint felmondás nélkül teljesít.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Jövő termését,

saját vagyont,

a nemzeti vagyont

óvja meg és gyarapítja, ha a

mezei egerek és patkányok

irtására már most beszerzi a szavatolt és sokszorosan kipróbált orvos-vegyészi uton előállított baktériumos

„Unio“

egér- vagy patkányirtószert.

Nem mérge. Emberre, háziállatra nem ártalmas

Gyártja: BECK JENŐ,

ezelőtt HERCZEG és GEIGER vegyészeti gyár

mezőgazdasági laboratóriuma Budapest. VIII., Mária-u. 13. és VI. Lehel-u. 27 és 29.

Alapítva 1902.

Egy literes üveg 75 K. Fél literes 38-50 K.

Nagy üveg 14 K. Öt adagos próbautveg 11 K.

Bérményes szállítás vasúton és postán.

Utánvétele. 1-42.

Eladó ház.

Désen Szalka utca 6 és 8 házszámok alatti telek jutányos áron eladó. Értesítést ad a Neudörfer-féle faüzlet Hochstadt Juda Désen.

Eladó ház! Désen a désaknai-utca

7 szám alatti házastelek örök áron eladó, vagy kiadó. Értekezhetni lehet Horgos Izidor pénzügyi irodavezetővel a pénzügyigazgatóságnál.

A Mezőgazdasági bank és Takarékpénztár r. t. SZOLNOK-DOBOKAME-

GYEI FIÓKINTÉZETE DÉS.

Alaptőke: egy millió kor.

elfogad betéteket könyvecskére és folyószámlára a legelőnyösebb kamatoztatás mellett. E betétek tekintet nélkül a moratorium határozatára, bármikor, felmondás nélkül azonnal ki lesznek fizetve.

Kölcsönöket folyósít bekebelezésre és converál már meg levő bekebelezéseket.

Leszámitó váltókat és bejegyzett cégek könyvköveteléseit

Finánciroz a bankszakmába vágó mindennemű ipar kereskedelmi és gazdasági vállalatot előnyös feltételek mellett.

Hivatalos órák:

reggel 8 órától déli 12 $\frac{1}{2}$ óráig

Malomipari Áruforgalmir. t. és

Budapest, V. Gizella-tér 3.

Sürgöncim: Malombank

Telefonszám: 134-94.

Konyhakerti magvakat

míg a készlet tart

napi áron szállítunk.

A nagy maghiányra való tekintettel a rendelések csak a beérkezés sorrendjében vehetők figyelembe.

Csíraképességért, tisztaságért szavatolunk. 1-3

SZIGETHY KÁROLY

lakatos mester

DÉS, Bocskay-utca 8 szám.

Vizvezeték és csatornázási munkálatok végzését és azok javítását, ugyszintén bármilyen lakatos munkát elvállal.

Kész takaréktűzhelyek állandóan kaphatók.

Fizesse elő a magyar értelmiség napilapját AZ UJSÁG-ot

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG kiadóhivatala

Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. sz.

